

Remissvar

Dnr 2019-211

10 september 2019

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Promemorian Skatt på plastbärkassar

Fi2019/02465/S2

Promemorian föreslår att det införs en punktskatt på plastbärkassar. Den föreslagna skatten uppgår till tre kronor per påse. För påsar tunnare än 15 mikrometer och en volym som understiger fem liter uppgår skatten till 30 öre per påse. Förslaget motiveras med att EU skulle kräva av medlemsländerna att de minskar användningen av plastbärkassar till en viss nivå (såvida de inte redan 2018 har infört system som innebär att tunna plastbärkassar inte tillhandahålls kostnadsfritt eller har lika effektiva alternativa instrument), att det minskar nedskräpningen, minskar tillförseln av mikroplast i naturen samt effektiviserar resursanvändningen.

SAMMANFATTNING

Promemorian ger inte skäl att förvänta sig att den föreslagna skatten kommer att (i) minska nedskräpning, (ii) minska förekomsten av mikroplaster i naturen och/eller (iii) effektivisera resursanvändningen. Snarare finns en risk för ökad resursförbrukning. Inte heller kan skatten ses som ett lämpligt sätt att fylla ett skatteväxlingsbeting om 15 miljarder.

KONJUNKTURINSTITUTETS SYNPUNKTER

Det är oklart för Konjunkturinstitutet huruvida Sverige verkligen måste styra mot de kvantitativa mål för plastpåseanvändningen som EU ställt upp eller om skatten ska betraktas som ett instrument för att uppfylla nationella ambitioner på miljöområdet. Promemorian anger (sid 15) att de kvantitativa målen enbart gäller länder som till 2018 inte infört system som säkerställer att tunna plastbärkassar inte tillhandahålls kostnadsfritt på försäljningsställen för varor och produkter eller något likvärdigt system. I Sverige har åtminstone de stora aktörerna inom dagligvaruhandeln sedan länge tagit betalt för bärkassar. Utifrån detta är det inte uppenbart för Konjunkturinstitutet att Sverige verkligen omfattas av de kvantitativa målen.

Om det inte finns något kvantitativt mål som skatten måste styra mot bör den utvärderas utifrån sin förmåga att på ett kostnadseffektivt vis minska nedskräpningen, tillförseln av mikroplaster och/eller effektivisera resursanvändningen.

Konjunkturinstitutet menar att promemorian brister i denna del. Promemorian belägger inte att de plastbärkassar som föreslås bli beskattade påtagligt bidrar till nedskräpning, problemen med mikroplaster i haven eller utgör ineffektiv resursanvändning. Svensk Handel (2016)¹

¹ Svensk Handels remissvar gällande Sveriges implementering och måluppfyllelse av EU-direktivet 2015/720.

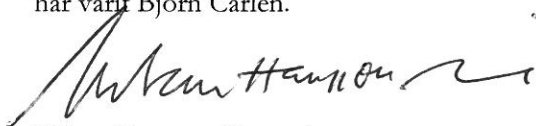
anger att 90 procent av de tjockare plastbärkassarna från dagligvaruhandeln återanvänds som soppåsar. De påsar som enligt förslaget beläggs med den högre skattesatsen verkar alltså inte vara de påsar som främst leder till nedskräpning och tillförsel av mikroplaster i naturen.

Promemorian betonar att den föreslagna beskattningens påverkan på resursförbrukningen i hög grad beror på vilken typ av flergångskassar konsumenterna övergår till och hur många gånger de används. Produktionen av flergångskassar har en högre miljöpåverkan än produktionen av engångskassar och de behöver därför användas många gånger för att väga upp detta, för vissa typer flera hundra gånger. Någon analys av vilka typer av flergångskassar som svenska konsumenter kan väntas övergå till presenteras inte. Trots detta säger promemorian (sid 37) att "Totalt sett väntas minskad förbrukning av plastbärkassar att leda till en totalt minskad resursförbrukning och miljöpåverkan."

Denna slutsats tycks även bortse från det ovan nämnda förhållandet att många hushåll återanvänder sina plastbärkassar som soppåsar. I den mån den föreslagna beskattningen leder till att hushåll börjar använda flergångskassar så torde den även innebära att dessa hushåll köper andra plastpåsar för sin sophantering. Det finns därför en risk att beskattningen inte minskar den totala användningen av plastpåsar särskilt mycket utan främst förskjuter användningen mot obeskattade påsar och samtidigt leder till ökad produktion av flergångskassar, det vill säga till ökad resursförbrukning.

Den föreslagna beskattningen kan möjligen ses som ett sätt att uppfylla Januariavtalets punkt om att 15 miljarder kronor ska skatteväxlas. Då promemorian enligt Konjunkturinstitutet inte har belagt att en skatt på plastbärkassar bär med sig påtagliga miljönyttor så utgör den föreslagna skatten emellertid inte en bra kandidat för detta ändamål.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Urban Hansson Brusewitz. Föredragande har varit Björn Carlén.

Urban Hansson Brusewitz

Björn Carlén